

مطالعه تطبیقی روش های آموزشی درس ایمونولوژی عملی و
چارچوب آن در دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران و
دانشگاه های علوم پزشکی کشورهای منتخب

نویسندگان:

گبری بامداد مهربانی - فرشته فرزین پور

اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران

شهریور ۱۳۹۳

سرشناسه	بامداد مهربانی، کبری، ۱۳۳۳ -
عنوان و نام پدیدآور	مطالعه تطبیقی روش های آموزشی درس ایمونولوژی عملی و چارچوب آن در دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران و دانشگاه های علوم پزشکی کشورهای منتخب/ نویسندگان کبری بامداد مهربانی، فرشته فرزبان پور.
مشخصات نشر	تهران: کبری بامداد مهربانی، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	: ۴۵۰، [۱۸]ص.
شابک	: ۱۵۰۰۰۰ ریال ۹-۱۵۷۰-۰۴-۹۷۸-۶۰۰-۰۴۱۵-۷۰-۹
وضعیت فهرست نویسی	نخدا
یادداشت	کتابنامه.
موضوع	تدریس دانشگاهی -- روش شناسی
موضوع	تدریس اثربخش
موضوع	ایمنی شناسی -- برنامه های درسی
موضوع	ایمنی شناسی -- ایران -- برنامه های درسی
موضوع	ایمنی شناسی تطبیقی
شناسه افزوده	فرزبان پور، فرشته، ۱۳۳۹ -
رده بندی کنگره	۱۳۹۳: ۴۱۵/۷۰-۹
رده بندی دیویی	۲۷۸/۱۲۵
شماره کتابشناسی ملی	۲۶۰۷۰۲۵

نام کتاب: مطالعه تطبیقی روش های آموزشی درس ایمونولوژی عملی و چارچوب آن در دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران و دانشگاه های علوم پزشکی کشورهای منتخب. نویسندگان: کبری بامداد مهربانی - فرشته فرزبان پور. ناشر: کبری بامداد مهربانی. نوبت چاپ: اول. سال انتشار: ۱۳۹۳. تیراژ: ۳۰۰. قیمت: ۱۵۰۰۰۰ ریال. چاپ و صحافی: آرتا گرافیک.

شابک ۹۷۸-۶۰۰-۰۴۱۵-۷۰-۹

ISBN: 978-600-0415-70-9

پیشگفتار

از جمله رسالت های دانشگاه های علوم پزشکی تربیت نیروی انسانی کارآمد جهت پاسخگویی به نیازهای جامعه و بهبود سلامت بوده و هر چه کیفیت در این مراکز، مثلاً در زمینه آموزش و یادگیری بیشتر ارتقاء یابد، برون داد آن که همان نیروی انسانی کارآمدتر است بیشتر خواهد شد. این اتفاق نمی افتد مگر با ارتقاء و یا پیاده کردن روشهایی که به این امر خطیر بپردازد. تسهیل روند برگزاری کلاسها از طریق مستند سازی آن از جمله موارد اشاره شده است زیرا با آن می توان کیفیت آموزش در گروه های آموزشی و دانشکده و در نهایت دانشگاه را ارتقاء بخشید. گر چه پیاده سازی و تدوین نظام طرح درس از جمله مواردی مشابه در این زمینه است ولی این نوع مستندسازی که در نوع خود بسیار ارزشمند است بیشتر زمینه همکاری اعضای هیئت علمی فعال در یک گروه آموزشی را با یکدیگر، در خصوص درس مورد نظر، و نیز با نظام بالادستی یعنی آموزش دانشکده افزایش می دهد، لذا در این میان جای تهیه مستنداتی جهت بهبود ارتباط اساتید با اعضای پایین دستی یعنی دانشجویان خالی است. اطلاع رسانی در زمینه های مختلف یک درس نظیر: اهداف تدریس، استراتژی آموزش و یادگیری، فهرست منابع، سبک برگزاری کلاس، کلیات شیوه ارزیابی، اعلام موازین حضور و غیاب، و ضوابط اخلاقی مناسب با شان کلاس و ... به دانشجویان از موارد ذکر شده می تواند باشد زیرا در دانشگاههای کشور مبدأ در هر نیمسال صرفاً به دادن برنامه کلاسی برای هر درس بسنده می شود که این به نوبه خود موجب بی پاسخ ماندن سؤالات بسیاری در خصوص موارد اشاره شده در بالا در ذهن دانشجویان تا پایان نیمسال تحصیلی می گردد. البته گاه پاسخ این گونه سؤالات به طور جسته گریخته از دانشجویان سالهای بالاتر یا از مدرسین و یا کارکنان حوزه مربوطه دریافت می شود که کافی نبوده و گاه موجب سردرگمی دانشجو می گردد. لذا به نظر می رسد در هر مرکز آموزشی در کنار تلاش برای آماده سازی و ارائه دروس به روز و با کیفیت، تهیه و ارائه چنین مستنداتی به دانشجویان موجب تأمین رضایت آنها و ایجاد نظم در موضوعات مربوطه و ارتقاء کیفیت آموزش گردد. پژوهش حاضر

بیز حاصل مطالعه وضعیت دانشگاههای کشورهای موفق در این زمینه و معرفی آن به ذینفعان و دست اندرکاران دانشگاهی است تا شاید با پیاده سازی آن بتوان به نکات مورد نظر دست یافت.

لازم به ذکر است syllabus عنوانی است که اکثر گروههای آموزشی دانشگاههای کشورهای منتخب برای مستند مورد اشاره استفاده می نمایند. این واژه در زبان فارسی به معنای مختلفی نظیر برنامه، تفاهم نامه، پیمان نامه، نظام نامه و فتوت نامه قابل ترجمه است ولی به نظر رسید واژه فتوت نامه بیشتر به معنای اصلی نزدیک باشد. بخصوص این که گفته می شود در گذشته های دور در کشور خودمان برای مواردی تا حدی مشابه از این لغت استفاده می شده است. از این رو در جای جای این کتاب بیشتر از لغت فتوت نامه و سیلابوس و گاه برنامه استفاده شده است. نکته دیگر این که: گرچه موضوعات مطرح شده در این کتاب رویکردی در زمینه درس ایمونولوژی عملی دارد ولی باید اذعان نمود به دلیل نیاز دانشجویان در تمام عرصه های پزشکی و غیر پزشکی می توان الگوی ارائه شده در این کتاب را برای استفاده در سایر دروس تسری داد.

از طرفی دیگر، مدیریت از جمله حوزه های پویا است که با کمک آن می توان به سرعت کارایی، دانش افزایی و بهره وری هر سازمانی را بالا برد. از اینرو امروزه مدیریت آموزش تبدیل به حرفه ای اصلی شده و در دنیا توجه بسیاری را به سوی خود معطوف نموده است، چنانکه اکثر سازمانها و گروه های آموزشی، برای ارتقا عملکرد خود از ابزار مدیریتی مختلفی برای رسیدن به اهداف مدنظر استفاده می نمایند، یکی از این ابزارها استفاده از عملکردها و رهنمودها در حوزه آموزش و بررسی نحوه جهت دهی سازمانهای موفق در زمینه مربوطه است. از اینرو یکی دیگر از رویکردهای مورد بحث در این کتاب پرداختن به برخی عوامل مورد استفاده در سیستم مدیریت آموزش در دانشگاههای معتبر، اشاره به نگاه سیستماتیک آنها در این زمینه و بازبینی تفاوت آنها با دانشگاههای مبدا می باشد یعنی مواردی که دانشگاههای معتبر با توجه دقیق به آن و پیاده سازی موارد مربوطه اقدام به ارتقا کیفیت

آموزشی خود نموده و احتمالاً در پی آن رضایت استاد و دانشجو را بیشتر فراهم می نمایند. با توجه به موارد مورد اشاره مطالعه این کتاب به تمام اقشار دلسوز دانشگاهی توصیه می شود.

و من الله التوفیق

کبری بامداد مهربانی

شهریور ۱۳۹۳

www.ketab.ir

فهرست مطالب

عنوان و صفحه

چکیده ۸

فصل اول: معرفی پژوهش

مقدمه، اهداف پژوهش، تعریف واژه ها ۱۲

فهرست منابع فصل اول ۲۶

فصل دوم: مبانی نظری پژوهش

بررسی متون و مطالعات انجام شده ۳۱

فهرست منابع فصل دوم ۳۴

فصل سوم: روش پژوهش

مطالعه کیفی، چرخه روش تحقیق، نمونه پژوهش، روش گردآوری نمونه ها، ملاحظات اخلاقی ۳۸

فصل چهارم: یافته های پژوهش؛ یافته ها؛ جداول، نمودارها

۴-۱: اطلاعات مربوط به اساتید مدرّس دانشگاههای منتخب ۴۱

۴-۲: اطلاعات سرپرست درس ایمونولوژی عملی دانشگاههای منتخب ۴۶

۴-۳: اطلاعات عمومی واحد ایمونولوژی عملی دانشگاههای منتخب ۵۳

۴-۴: اطلاعات عمومی تاریخ/ زمان/ مدت برگزاری کلاسهای در دانشگاههای منتخب ۵۸

۴-۵: اهداف و استراتژیها و پیامدها برای ایمونولوژی عملی دانشگاه های منتخب ۶۳

۴-۶: معرفی منابع و سایت های مرتبط با ایمونولوژی عملی در دانشگاه های منتخب ۸۵

۴-۷: شاخصه برگزاری کلاسها در دانشگاه های منتخب ۱۰۶

۴-۸: مشخصات تقویم کلاسی ایمونولوژی عملی دانشگاه های منتخب ۱۱۴

۴-۹: کلیات شیوه های ارزیابی ایمونولوژی عملی دانشگاه های منتخب ۱۱۸

۴-۱۰: انتظارات و دستورالعمل ها در مورد ایمونولوژی عملی دانشگاههای منتخب ۱۳۱

۴-۱۱: موازین حضور و غیاب در دانشگاه های منتخب ۱۴۲

۴-۱۲: موازین تهیه اسم رمز و شناسه عبور در دانشگاه های منتخب ۱۵۴

۴-۱۳: موازین بهداشتی در دانشگاه های منتخب ۱۶۰

۴-۱۴: موازین استفاده از وسایل الکترونیکی در سر کلاس در دانشگاه های منتخب ۱۶۷

۴-۱۵: رعایت ضوابط اخلاقی و نوشتن گزارش کار و.... در دانشگاه های منتخب ۱۷۰

۴-۱۶: فهرست منابع فصل چهارم ۱۷۴

فصل پنجم: بحث، نتیجه گیری، پیشنهادات

- ۱- آیا برنامه ایمونولوژی عملی در چارچوبی مدون ارائه می گردد؟ ۱۹۶
- ۲- تدوین مسیر برای آموزش چگونه است؟ نقاط تشابه و تفاوت کدام ها هستند؟ ۲۰۲
- ۳- اهداف آموزش عملی در دانشگاه های کشورهای منتخب در چه زمینه ای است؟ ۲۱۳
- ۴- برنامه درسی و محتوای آموزشی روش ها چیست و میزان در چه حد است؟ ۲۲۳
- ۵- دستورالعمل در خصوص اجرای استاندارد آزمایش ها، چگونه است؟ ۲۲۸
- ۶- درصد ارتباط روش ها با بالین، پژوهش و صنعت چقدر است؟ ۲۳۳
- ۷- روند اداره کلاس های عملی، چگونه است؟ ۲۳۶
- ۸- نحوه معرفی و نوع کتب مأخذ و میزان ارتباط آن با چگونه است؟ ۲۵۲
- ۹- مدت درس آنجا به طور روزانه و هفتگی در طول ترم چقدر است؟ ۲۵۳
- ۱۰- قوانین مربوط به حضور در کلاس و حضور و غیاب کدام است؟ ۲۵۴
- ۱۱- حوه گروه بندی دانشجویان در کلاس، و چگونه است؟ ۲۵۵
- ۱۲- سیاست مربوط به ارزیابی دانشجویان چگونه است؟ ۲۷۳
- ۱۳- موازین مربوط به تقلب و رعایت اصول اخلاقی علمی آن ها در کلاس عملی چیست؟ ۲۷۵
- ۱۴- سیاست ها در مورد رعایت اصول بهداشتی و پوشش در آزمایشگاه چیست؟ ۲۸۴
- ۱۵- آیا می توان این چارچوب (سیلابوس) را برای سایر گروه ها تعمیم داد؟ ۲۸۴
- ۱۶- نتیجه گیری نهایی ۲۸۵
- ۱۷- پیشنهادات برای پژوهش بعد ۲۹۰
- ۱۸- فهرست منابع فصل پنجم ۲۹۱

پیوست ها:

پیوست ۱: Pre-Med ۳۰۱	پیوست ۸: استراتژی یادگیری فعال ۳۲۴
پیوست ۲: WebCT ۳۰۴	پیوست ۹: روند تدوین برنامه کلاسی ۳۲۹
پیوست ۳: اسامی مدرسین ۳۰۶	پیوست ۱۰: سازوکارهای تضمین کیفیت ۳۳۳
پیوست ۴: شرح دوره ۳۱۵	پیوست ۱۱: برنامه درسی و محتوای آموزشی ۳۳۷
پیوست ۵: نگارش مقاله حقیقی ۳۱۷	پیوست ۱۲: چک لیست الگوسازی فتوننامه ۳۶۵
پیوست ۶: نگارش مرور فیلم ۳۲۱	پیوست ۱۳: الگوسازی برای فتوننامه ۳۷۶
پیوست ۷: Handbook ۳۲۳	پیوست ۱۴: برخی جداول یافته ها ۳۹۱
مقاله حضور و غیاب به انگلیسی ۴۵۱	خلاصه مقاله ها در کنگره ۴۶۸